

جغرافیای ایران [رشته ادبیات و علوم انسانی]

۱- در کدام گزینه رابطه میان شاخه‌های فرعی دانش جغرافیا و علوم مرتبط با آن‌ها درست بیان شده است؟

- (۱) جغرافیای رفتاری و فرهنگی ← روان‌شناسی
 (۲) کارتوگرافی ← آمار
 (۳) ژئومورفولوژی ← علوم فضایی
 (۴) روش‌های کمی در جغرافیا ← هندسه

۲- کدام گزینه بیانگر عملکرد مثبت انسان در محیط نواحی کوهستانی است؟

- (۱) ایجاد جاده در نواحی کوهستانی
 (۲) گسترش مناطق مسکونی در نقاط مرتفع
 (۳) جلوگیری از فرسایش خاک
 (۴) استفاده از آب‌های زیرزمینی در نواحی کوهستانی

۳- کدام عامل سبب شده جغرافی دانان با دید ترکیبی، موضوعات را مطالعه و بررسی کنند؟

- (۱) چگونگی شکل‌گیری محیط‌های جغرافیایی
 (۲) تعامل محیط طبیعی و فرهنگی
 (۳) مطالعه اجزا به صورت مجزا
 (۴) شناخت توان و ظرفیت‌های محیطی

۴- موضوع جغرافیای اقتصادی کدام است؟

- (۱) تولید و توزیع کالا در نواحی مختلف
 (۲) نظام‌های اقتصادی در جوامع گوناگون
 (۳) چگونگی معیشت گروه‌های انسانی در مکان
 (۴) عرضه و تقاضای کالاهای مختلف

۵- کدام شکل نشانگر محیط جغرافیایی است؟

(۲)

(۱)

(۴)

(۳)

۶- در کدام گزینه «الف» و «ب» به ترتیب مراحل تحقیق در جغرافیا را نشان داده است؟

طرح سؤال و بیان مسئله ← «الف» ← «ب» ← پردازش اطلاعات

- (۱) ارائه پیشنهاد- تدوین فرضیه
 (۲) جمع‌آوری اطلاعات- نتیجه‌گیری
 (۳) جمع‌آوری اطلاعات- ارائه پیشنهاد
 (۴) تدوین فرضیه- جمع‌آوری اطلاعات

۷- کدام مرحله از پژوهش جغرافیا به فعالیت‌هایی که قرار است انجام شود، جهت می‌دهد؟

- (۱) طرح سؤال و بیان مسئله
 (۲) پردازش
 (۳) جمع‌آوری داده‌ها
 (۴) فرضیه‌سازی

- ۸- کدام گزینه از خصوصیات «روش کتابخانه‌ای» در پژوهش جغرافیا است؟
 (۱) پژوهشگر برای گردآوری اطلاعات ناگزیر است به مکان مورد تحقیق برود.
 (۲) در مورد مسئله تحقیق، به افراد پرسش‌نامه ارائه شود.
 (۳) این روش در تمامی پژوهش‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد.
 (۴) پژوهشگر باید ابزار سنجش و اطلاعاتی خود را به مکان مورد نظر ببرد.
- ۹- کدام پرسش جغرافیا به بررسی «سیر تکوین و تحول یک پدیده» می‌پردازد و مثال آن کدام است؟
 (۱) چه موقع؟- چه زمانی انتشار ریزگردها در هوا شدت می‌یابد؟
 (۲) چرا؟- به چه علت ریزگردها در هوای غرب کشور مشاهده می‌شوند؟
 (۳) چطور؟- زمینه‌های به‌وجودآورنده بحران ریزگردها چیست؟
 (۴) چه چیز؟- وجود ریزگردها در هوا چه تأثیری بر محیط و انسان دارد؟
- ۱۰- پرسش اساسی مرتبط با کدام‌یک از عبارات‌های زیر، به «رکن اساسی» جغرافیا اشاره دارد؟
 (۱) بارش‌های موسمی بیشتر در مناطق جنوب‌شرقی ایران مشاهده می‌شوند.
 (۲) گرم شدن عمومی هوا، یکی از دلایل خشک شدن دریاچه ارومیه به‌شمار می‌رود.
 (۳) قطع درختان و از بین رفتن دریاچه‌ها نقش مهمی در بروز توفان‌های گردوغبار دارند.
 (۴) با فرا رسیدن فصل زمستان باید منتظر وقوع پدیده وارونگی دما در شهرهای بزرگ باشیم.
- ۱۱- به کدام دلیل، دریای عمان از نظر اقتصادی و نظامی اهمیت بسیاری برای ایران دارد؟
 (۱) دسترسی به اقیانوس هند (۲) وجود منابع سرشار نفت و گاز (۳) دسترسی به خلیج فارس (۴) نزدیکی به پالایشگاه نفتی
- ۱۲- کدام کشور دارای مرز خشکی، رودخانه‌ای و دریایی با ایران است؟
 (۱) ترکیه (۲) ارمنستان (۳) عراق (۴) ترکمنستان
- ۱۳- کدام‌یک از عبارات‌های زیر با توجه به مفهوم «موقعیت جغرافیایی» به ترتیب درست (ص) و یا نادرست (غ) است؟
 الف) محل دقیق یک پدیده یا مکان با توجه به طول و عرض جغرافیایی، موقعیت مطلق آن مکان است.
 ب) طول‌های جغرافیایی مکان‌های مختلف، از طریق مدارهای موازی با خط استوا محاسبه می‌شود.
 ج) قرار گرفتن ایران در مجاورت تنگه هرمز و خلیج فارس، موقعیت نسبی یک مکان است.
 (۱) غ- غ- ص (۲) ص- ص- غ (۳) غ- ص- غ (۴) ص- غ- ص
- ۱۴- کدام گزینه بیانگر «موقعیت نسبی» ایران است؟
 (۱) گستردگی ایران در عرض‌های جغرافیایی به تنوع آب‌وهوا در نواحی مختلف کشور منجر شده است.
 (۲) ایران در عرض جغرافیایی ۲۵ تا ۴۰ درجه واقع شده است.
 (۳) ایران به دلیل داشتن نقش ارتباطی میان سه قاره آسیا، اروپا و آفریقا از اهمیت بسیاری برخوردار است.
 (۴) سرزمین ایران از شمال به دریای خزر و از جنوب به خلیج فارس و دریای عمان منتهی می‌شود.
- ۱۵- جنوب ایران به کدام مدار نزدیک‌تر است؟
 (۱) رأس‌السرطان (۲) رأس‌الجدی (۳) استوا (۴) معتدله
- ۱۶- کدام گزینه در حال حاضر از عوامل طبیعی تغییردهنده زاگرس است؟
 الف) جریان رودهای این منطقه به صورت منظم و ریزش‌های جوی به صورت عادی است.
 ب) حمل رسوب توسط رودها به تشکیل شکل‌های جدیدی از ناهمواری‌ها منجر شده است.
 ج) طی سی سال اخیر، وقوع توفان در این منطقه نیز بیش از گذشته شده است.
 د) توفان گرد و غبار از عواملی است که فقط طبیعت در ایجاد آن مؤثر است.
 (۱) «الف» و «ج» (۲) «ب» و «ج» (۳) «الف» و «د» (۴) «ب» و «د»
- ۱۷- نحوه پیدایش دشت کاکان در فارس چگونه بوده است؟
 (۱) بر اثر انباشت مواد حاصل از فرسایش در نواحی پست
 (۲) هنگام چین‌خوردگی‌ها و در حد فاصل طاقدیس‌ها
 (۳) حاصل انحلال مواد آهکی و هموار شدن زمین
 (۴) مربوط به دوران زمین‌شناسی بسیار قدیم و فرسایش بادی
- ۱۸- در تقسیم‌بندی ناهمواری‌ها، سرزمین‌هایی که اغلب بیش از ۱۰۰۰ متر ارتفاع دارد را چه می‌نامند؟
 (۱) دشت (۲) جلگه (۳) کوهستان (۴) هموار داخلی
- ۱۹- رشته کوه زاگرس چگونه به‌وجود آمده است؟
 (۱) برخورد دو صفحه شبه جزیره عربستان و اوراسیا
 (۲) فعالیت‌های کوه‌زایی و انباشت مواد رسوبی
 (۳) دور شدن صفحات شبه جزیره عربستان و ایران
 (۴) فعالیت‌های آتشفشانی در دوره کواترنر

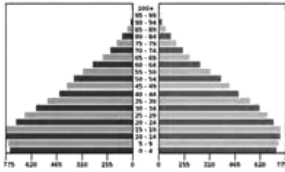
- ۲۰- کدام گزینه از خصوصیات بیابان لوت است؟
 (الف) در نواحی مرکزی ایران قرار دارد.
 (ج) بخش زیادی از آن کمتر از ۳۰ میلی‌متر باران دارد.
 (ه) تبخیر شدید باعث شکل‌گیری آن است.
- ۲۱- در کدام نوع آب و هوا «اختلاف شدید دما» مشاهده می‌شود؟
 (۱) «الف» و «ه» (۲) «ب» و «د»
 (۳) «ج» و «د» (۴) «ب» و «ه»
- ۲۲- کدام گزینه از علل ایجاد بیابان در کشور ایران است؟
 (۱) مجاورت با عرض جغرافیایی ۴۰ درجه- قرار گرفتن شرق ایران در کمربند کم‌فشار
 (۲) عدم وجود جریان‌های دریایی- نرسیدن توده‌های مرطوب به نواحی داخلی
 (۳) پرفشار جنب‌حاره‌ای- دور بودن از دریاها و منابع رطوبتی
 (۴) میزان ارتفاع و جهت کوهستانی- کوتاه بودن دوره بارش و تبخیر شدید
- ۲۳- کدام استان، تحت تأثیر توده‌های «مرطوب موسمی» قرار دارد و اثر ورود این توده‌ها به ایران چیست؟
 (۱) سیستان و بلوچستان- موجب ریزش باران‌های سیلابی می‌شود.
 (۲) هرمزگان- در دوره سرد سال، رطوبت اقیانوس هند را به کشور داخل می‌کند.
 (۳) خوزستان- گاهی در دوره گرم سال، باعث بارندگی می‌شود.
 (۴) بوشهر- رطوبت دریای سرخ را به ایران منتقل می‌کند.
- ۲۴- بارش در کدام دامنه‌های رشته‌کوه زاگرس بیشتر است و علت آن چیست؟
 (۱) دامنه‌های شرقی- نزدیکی به منابع رطوبتی
 (۲) دامنه‌های شرقی- قرار داشتن در مسیر توده‌های هوا
 (۳) دامنه‌های غربی- جهت کوهستان‌ها
 (۴) دامنه‌های غربی- میزان ارتفاع
- ۲۵- عبارت کدام گزینه به «حالت آبی و زودگذر جو» اشاره دارد؟
 (۱) دمای امروز تهران ۲ درجه زیر صفر است.
 (۲) آب‌وهوای خراسان جنوبی، گرم و خشک است.
 (۳) ایران در جنوب منطقه معتدله نیمکره شمالی واقع شده است.
 (۴) میانگین سالانه بارش در شهر میرجاوه کمتر از ۵۰ میلی‌متر است.
- ۲۶- کدام گزینه در رابطه با ویژگی «رودهای ایران» درست است؟
 (الف) رودهای مناطق مرطوب بیشتر طغیانی و اتفاقی‌اند و مقدار آب آن‌ها در سال‌های مختلف متفاوت است.
 (ب) رودهایی که از کوهستان‌های بلند و برف‌گیر تغذیه می‌شوند دائمی هستند و در نواحی مرطوب مقدار آب آن‌ها بیشتر است.
 (ج) با توجه به ناهمواری‌ها و جهت آن‌ها هرچه از غرب به سمت شرق کشور برویم، مقدار آب رودها بیشتر می‌شود.
 (د) در ایران بیشتر بارش‌ها در اواخر فصل پاییز تا اوایل فصل بهار می‌بارد و در پایان این دوره آبدهی رودها بیشتر می‌شود.
- ۲۷- کدام ناحیه از نظر صادرات ماهیان خاویاری دارای اهمیت است؟
 (۱) «الف» و «ب» (۲) «ب» و «ج»
 (۳) «ج» و «د» (۴) «ب» و «د»
- ۲۸- «کانون آبگیر اتفاقی»، «کانون آبگیری است که»
 (۱) در فصول سرد سال، ذخیره برف خود را تا ابتدای ماه‌های گرم سال حفظ می‌کند.
 (۲) در کوهستان‌های نزدیک به مناطق گرم و خشک به دنبال بارش‌های کوتاه شکل می‌گیرد.
 (۳) بیش از ۵۰۰ میلی‌متر بارش داشته باشد و حداقل هشت ماه از سال این بارش‌ها اتفاق بیفتد.
 (۴) در نواحی نیمه‌مرطوب شکل می‌گیرد و سرچشمه رودهایی است که در جهات مختلف جریان می‌یابند.
- ۲۹- علت کمبود آبیاری در دریاچه ارومیه چیست؟
 (۱) تبخیر شدید و گرمی هوا در کناره‌های دریاچه
 (۲) خشکی هوا و بارش کم در اطراف دریاچه
 (۳) عبور رودهای منتهی به دریاچه از لایه‌های نمکی
 (۴) فرارگیری محیط اطراف دریاچه به سمت نواحی پست
- ۳۰- تفاوت میزان «رشد مطلق» با «رشد طبیعی» جمعیت در کدام عامل است؟
 (۱) مهاجرت (۲) تعداد موالید
 (۳) میزان مرگ‌ومیر (۴) کل جمعیت
- ۳۱- چند مورد از عبارات‌های زیر در رابطه با «هرم سنی» درست است؟
 (الف) ویژگی‌های قابل‌اندازه‌گیری جمعیت را مورد بررسی قرار می‌دهد.
 (ب) جمعیت کره زمین از لحاظ نسبت سنی جز در زمان‌های خاص تفاوت چندانی ندارد.
 (ج) برنامه‌ریزان از هرم سنی برای تحقق برنامه‌های تأمین اجتماعی استفاده می‌کنند.
 (د) هرم سنی بیانگر میزان رشد طبیعی و مطلق جمعیت است.

۳۲- کدام گروه سنی در ایران کمترین درصد جمعیت را در سال ۱۳۹۵ دارا بودند؟

- (۱) سالمندان (۲) کودکان و نوجوانان (۳) بزرگسالان (۴) جوانان

۳۳- اگر در سال ۱۳۹۲ جمعیت ایران ۷۰ میلیون نفر باشد و در سال ۱۴۲۷ جمعیت ایران به ۱۴۰ میلیون نفر برسد، نرخ رشد جمعیت چقدر بوده است؟

- (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۵ (۴) ۷

۳۴- با توجه به هرم سنی شکل روبه‌رو، کدام پیش‌بینی درست است؟

- (۱) سالمندی جمعیت
(۲) افزایش فعالان اقتصادی
(۳) افزایش امید به زندگی
(۴) کاهش توسعه اقتصادی

۳۵- پس از کدام واقعه در دهه ۴۰، تعداد زیادی از روستاییان به شهرهای بزرگ مهاجرت کردند؟

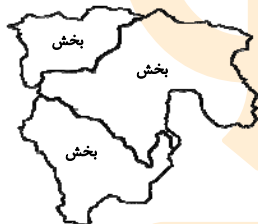
- (۱) انقلاب سبز
(۲) اصلاحات ارضی
(۳) خشک شدن منابع آب در روستاها
(۴) ایجاد کارخانه در شهرها

۳۶- کدام گزینه در رابطه با شکل روبه‌رو درست است؟

- (۱) کوچک‌ترین واحد تقسیمات کشوری است.
(۲) توسط فرماندار اداره می‌شود.
(۳) از نظر وسعت، بزرگ‌ترین واحد تقسیمات کشوری است.
(۴) از لحاظ نظام اداری، تابع شهرستان است.

۳۷- نقشه «الف» تقسیمات کشوری ایران در حال حاضر را نشان می‌دهد. اگر این تقسیمات متعلق به دوره ساسانیان بود، چه نامیده می‌شد؟

نقشه الف

(۱) خوره

(۲) تسوگ

(۳) رستاک

(۴) ایالت

۳۸- کدام گزینه درباره تاریخچه تقسیمات کشوری در ایران درست نیست؟

- (۱) پس از ورود آریایی‌ها به فلات ایران و در نخستین مرحله زندگی اجتماعی، یک آبادی کوچک، «ویس» نامیده می‌شد.
(۲) داریوش کشور را به سی «شهری» تقسیم کرد و برای هر یک از آن‌ها مأمورینی گماشت که به آن‌ها شهریان می‌گفتند.
(۳) تقسیم‌بندی حکومت هخامنشی تا عصر ساسانیان و ورود اسلام به ایران، ادامه داشت.
(۴) در دوره قاجاریه ایران به چهار ایالت و دوازده ولایت تقسیم شد.

۳۹- کدام گزینه از ویژگی‌های نظام تقسیمات کشوری مصوب سال ۱۳۱۶ در ایران است؟

- (۱) ایران به ۳۱ ایالت تقسیم شد.
(۲) ایران به ۴۹ استان و ده شهرستان تقسیم شد.
(۳) کوچک‌ترین واحد تقسیمات کشوری، دهستان بود.
(۴) نام هر استان یک عدد بود.

۴۰- از دیدگاه جغرافیا، کدام تعریف درباره سکونتگاه درست است؟

- (۱) مجموعه مسکنی که عوامل طبیعی و انسانی در شکل‌گیری آن نقش دارند.
(۲) شهر یا روستایی که از میزان جمعیت مشخص و خدمات رفاهی برخوردار باشد.
(۳) محلی است که از لحاظ موقعیت نسبی با سایر نواحی اطراف خود متفاوت است.
(۴) مجموعه مسکنی است که تنها به‌عنوان محل آسایش انسان مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۴۱- کدام ناحیه از قرن‌ها پیش اوضاع مساعدی را برای دامپروری فراهم کرده است؟

- (۱) کوه‌های البرز و زاگرس
(۲) کوه زاگرس و کوه‌های مرکزی
(۳) کوه‌های مرکزی و البرز
(۴) کوه‌های شرقی و شمال شرقی

۴۲- کدام گزینه در رابطه با شکل مقابل درست است؟

(۱) روستای هیر در قزوین که نقش آن دفاعی و امنیتی بوده است.

(۲) بقایای شهر بیشاپور که در شمال غربی کازرون قرار دارد.

(۳) زندگی روستایی روستای سرآقاسید در چهار محال بختیاری که نقش ارتباطی دارد

(۴) روستای لیقوان در آذربایجان شرقی که بر اثر خشکسالی از بین رفته است.

۴۳- کدام محصولات باغی ایران در جهان بی‌همتا است؟

(۱) انار - پسته - خرما

(۳) سیب درختی - خرما - بادام

(۲) پسته - زعفران - انگور

(۴) انار - زعفران - انگور

۴۴- چگونه می‌توان از صدمات ناشی از بهره‌گیری انسان از محیط کاست و زمینه‌های رسیدن به توسعه پایدار را فراهم کرد؟

(۲) ساماندهی فعالیت‌های انسان در مکان بر اساس توان محیطی

(۱) پایان دادن به گرسنگی و دستیابی به امنیت غذایی

(۴) حفظ و ایجاد تعادل بین مناطق، شهرها و روستاها

(۳) بهره‌برداری از امکانات در راستای بهبود وضعیت

۴۵- کدام دسته از عوامل، محیط مناسبی را برای پرورش انواع دام در ایران فراهم کرده است؟

(۲) وجود گونه‌های گیاهی پهن‌برگ - زمین‌های مرتفع

(۱) گستردگی در طول جغرافیایی - تنوع اقلیمی

(۴) زمین‌های مرتفع - تنوع گونه‌های گیاهی

(۳) تنوع گونه‌های گیاهی - گستردگی در عرض جغرافیایی

دریسه دو

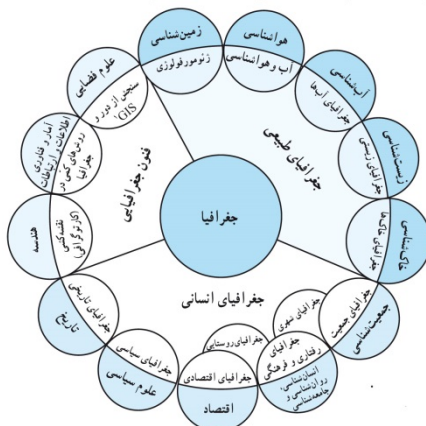
مؤسسه آموزشی فرهنگی

پاسخ تشریحی

جغرافیای ایران [رشته ادبیات و علوم انسانی]

۱- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۱)

۲- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۱)

عملکرد مثبت انسان در نواحی کوهستانی:

جلوگیری از فرسایش خاک، تولید برق آبی و ایجاد ورزش‌های مناسب

۳- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۱)

چگونگی شکل‌گیری محیط‌های جغرافیایی که حاصل روابط متقابل انسان و محیط است، سبب می‌شود جغرافی‌دان با دید ترکیبی یا کل‌نگری موضوعات را مطالعه و بررسی کند.

۴- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۱)

جغرافیای اقتصادی به چگونگی معیشت گروه‌های انسانی در مکان‌های مختلف در رابطه با محیط زندگی‌شان می‌پردازد.

۵- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۱)

- انسان برای رفع نیازهای خود به تغییر محیط دست می‌زند و در نتیجه محیط طبیعی به محیط جغرافیایی تبدیل می‌شود.
- محیط جغرافیایی بر اثر فعالیت‌های انسان در محیط طبیعی به وجود می‌آید.

۶- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۲)

مراحل پژوهش در جغرافیا:

- ۱) طرح سؤال و بیان مسئله
- ۲) تدوین فرضیه
- ۳) جمع‌آوری اطلاعات
- ۴) پردازش اطلاعات
- ۵) نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها

۷- پاسخ: گزینه ۴

▲ مشخصات سؤال: ساده * جغرافیا ۱ (درس ۲)

۸- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۲)

روش کتابخانه‌ای در تمام پژوهش‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. سایر گزینه‌ها مربوط به «روش میدانی» جمع‌آوری اطلاعات است.

۹- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: ساده * جغرافیا ۱ (درس ۲)

سؤال «چطور» به بررسی سیر تکوین و تحول یک پدیده می‌پردازد؛ مثلاً زمینه‌های به وجود آورنده بحران ریزگردها چیست؟

۱۰- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: دشوار * جغرافیا ۱ (درس ۲)

رکن اساسی جغرافیا، «مکان» است و عبارت «بارش‌های موسمی بیشتر در مناطق جنوب‌شرقی ایران مشاهده می‌شوند»، به دلیل تأکید بر روی مکان وقوع پدیده، به رکن اساسی جغرافیا اشاره دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: گرم شدن عمومی هوا، یکی از دلایل خشک شدن دریاچه ارومیه به شمار می‌رود. (به «علت» وقوع پدیده اشاره دارد.)

گزینه ۳: قطع درختان و از بین رفتن دریاچه‌ها نقش مهمی در بروز توفان‌های گردوغبار دارند. (به «سیر تکوین و تحول» پدیده اشاره دارد.)

گزینه ۴: با فرارسیدن فصل زمستان باید منتظر وقوع پدیده وارونگی دما در شهرهای بزرگ باشیم. (به «زمان» وقوع پدیده اشاره دارد.)

۱۱- پاسخ: گزینه ۱
 ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۳)
 دریای عمان به واسطه مجاورت به آب‌های آزاد، دسترسی به اقیانوس هند و وجود سواحل با قابلیت‌های دفاعی مناسب، از نظر اقتصادی و نظامی اهمیت بسیاری برای ایران دارد.

۱۲- پاسخ: گزینه ۴
 ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۳)
 رود اترک ← مرز رودخانه‌ای
 قسمتی از مرز با ترکمنستان در استان خراسان شمالی ← مرز خشکی
 دریای خزر ← مرز دریایی
 ■ مرزهای ایران با ترکمنستان
 ■ توجه: به نقشه ایران و همسایگان، رجوع شود.

۱۳- پاسخ: گزینه ۴
 ▲ مشخصات سؤال: دشوار * جغرافیا ۱ (درس ۳)
 بررسی مورد نادرست:
 ■ قسمت ب: طول‌های جغرافیایی مکان‌های مختلف از طریق نصف‌النهار مشخص می‌شود.

۱۴- پاسخ: گزینه ۴
 ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۳)
 روش کتابخانه‌ای در تمام پژوهش‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. سایر گزینه‌ها مربوط به «روش میدانی» جمع‌آوری اطلاعات است. اینکه «ایران از شمال به دریای خزر و از جنوب به خلیج فارس و دریای عمان منتهی می‌شود»، بیانگر موقعیت نسبی ایران است. گزینه ۱ توصیفی از موقعیت مطلق ایران است، گزینه ۲ به موقعیت مطلق (ریاضی) ایران اشاره دارد و گزینه ۳ بیانگر موقعیت نسبی و اهمیت منطقه خلیج فارس (نه ایران) است.

۱۵- پاسخ: گزینه ۱
 ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۳)

۱۶- پاسخ: گزینه ۲
 ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۴)

عوامل تغییردهنده زاگرس در حال حاضر:
 * قسمت «الف»:
 ■ جریان آب رودهایی که از زاگرس سرچشمه می‌گیرند، به علت تغییرات اقلیمی، دچار نوساناتی شده و از حالت منظم به حالت نامنظم و طغیانی تغییر شکل داده است.
 ■ ریزش‌های جوی شدید، کوه‌ها را فرسایش می‌دهد.
 * قسمت «د»:
 ■ توفان‌های گرد و غبار از عواملی است که هم طبیعت و هم انسان در منطقه زاگرس در ایجاد و گسترش آن‌ها مؤثر است.

۱۷- پاسخ: گزینه ۲
 ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۴)

۱۸- پاسخ: گزینه ۳
 ▲ مشخصات سؤال: ساده * جغرافیا ۱ (درس ۴)

۱۹- پاسخ: گزینه ۱
 ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۴)

رشته‌کوه زاگرس از برخورد دو صفحه شبه‌جزیره عربستان و اوراسیا به وجود آمده است.

۲۰- پاسخ: گزینه ۳
 ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۵)

قسمت‌های «الف»، «ب» و «ه» ← مربوط به دشت کویر

۲۱- پاسخ: گزینه ۴
 ▲ مشخصات سؤال: ساده * جغرافیا ۱ (درس ۵)

* خصوصیات آب و هوای گرم و خشک:

(۱) بارش کم و خشکی هوا (۲) اختلاف شدید دما (۳) فقر پوشش گیاهی (۴) تبخیر و تعرق زیاد

۲۲- پاسخ: گزینه ۳
 ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۵)

عوامل زیر در ایجاد بیابان‌های ایران نقش دارند:

- پرفشار جنب‌حاره‌ای
- جهت رشته‌کوه‌های البرز و زاگرس
- دور بودن از دریاها و منابع رطوبتی

۲۳- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۵)
توده هوای مرطوب موسمی در برخی سالها در دوره گرم از اقیانوس هند به ایران نفوذ می کند و موجب ریزش بارانهای سیلابی در جنوب شرق ایران (استان سیستان و بلوچستان) می شود.

۲۴- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۵)
«جهت کوهستان»های بلند مانند البرز و زاگرس در پراکندگی جغرافیایی بارش کشور اثر دارد و همین عامل موجب «بارشهای بیشتر» در دامنه های شمالی البرز و «دامنه های غربی زاگرس» شده است.

۲۵- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * جغرافیا ۱ (درس ۵)
اصطلاح «هوا» به حالت آبی و زودگذر جو گفته می شود؛ مثلاً اینکه دمای امروز تهران دو درجه زیر صفر است، بیانگر هوای تهران یعنی حالت آبی و زودگذر جو تهران است. دو عامل «بارش» و «دما» از عناصر مهم تشکیل دهنده هوا به شمار می روند.
گزینه های ۲ و ۳ به «آب و هوا» یعنی مجموعه عناصر جو غالب در یک منطقه در درازمدت، اشاره دارند و در گزینه ۴ نیز، عبارت «میانگین سالانه» نشان می دهد، آب و هوا (حالت جو در درازمدت) مورد نظر است و نه هوا (حالت آبی جو).

۲۶- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۶)
بررسی قسمت های نادرست:

* الف ← رودهای مناطق نسبتاً خشک بیشتر طغیانی و اتفاقی اند و مقدار آب آنها در سال های مختلف متفاوت است.

* ج ← با توجه به ناهمواری ها و جهت آنها، هرچه از غرب به سمت شرق کشور بریم، مقدار آب رودها کمتر می شود.

۲۷- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۶)
انواع ماهیان خاویاری جهان فقط در دریای خزر زندگی می کنند؛ پس صادرات این محصول از اهمیت ویژه ای در زمینه اقتصادی برخوردار است.

۲۸- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۶)
در کوهستان های نزدیک به مناطق گرم و خشک که گاهی بارش های کوتاه و اتفاقی رخ می دهد، نوعی کانون آبیگر موقت شکل می گیرد که آن را کانون آبیگر اتفاقی می نامند. گزینه ۱، تعریف کانون آبیگر «فصلی» و گزینه ۳، تعریف کانون آبیگر «دائمی» است.

۲۹- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۶)
به علت عبور برخی رودهایی که به دریاچه ارومیه می ریزند از لایه های نمکی، آب این دریاچه بسیار شور است، به حدی که هیچ موجود زنده ای نمی تواند در آب های آن زندگی کند.

۳۰- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۷)

$$100 \times \frac{\text{میزان مرگ و میر} - \text{میزان موالید}}{\text{کل جمعیت}} = \text{رشد طبیعی جمعیت}$$

$$\text{مهاجرت} \pm (\text{میزان مرگ و میر} - \text{میزان موالید}) = \text{رشد مطلق جمعیت}$$

۳۱- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * جغرافیا ۱ (درس ۷)
بررسی موارد نادرست:

(ب) جمعیت کره زمین از لحاظ نسبت جنسی جز در زمان های خاص، تفاوت چندانی ندارد.

(د) هرم سنی بیانگر ترکیب و ساختمان جمعیت است.

۳۲- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۷)

گروه های عمده سنی	سهم هر یک از گروه های عمده سنی کشور ۱۳۹۵
تولد تا کودکان و نوجوانان (۰ تا ۱۴)	۲۴/۰
جوانان (۱۵ تا ۲۹)	۲۵/۱
بزرگسالان (۳۰ تا ۵۹)	۴۴/۸
سالمنان (۶۰ تا +۸۵)	۶/۱

۳۳- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۷)

مدت زمان دو برابر شدن جمعیت $1392 - 1427 = 35$

$$\text{نرخ رشد جمعیت} = \frac{70}{35} \rightarrow \text{نرخ رشد جمعیت} = \frac{70}{\text{مدت زمان دو برابر شدن جمعیت}}$$

۲ = نرخ رشد جمعیت →

- ۳۴- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۷)
 ■ چون مولید زیاد است، در سال‌های آینده تعداد فعالان اقتصادی زیاد خواهد شد.
 ■ بررسی گزینه‌های نادرست:
 (۱) چون مولید بالاست، جوانی جمعیت را خواهیم داشت.
 (۳) امید به زندگی را نمی‌توان از روی هرم سنی پیش‌بینی کرد و بستگی به عواملی از جمله تمهیدات دولت در کار درمانی و رفاه دارد.
 (۴) هنگامی که در هرم سنی پیری جمعیت دیده شود، با کاهش توسعه اقتصادی روبه‌رو هستیم.
- ۳۵- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۷)
 پس از اصلاحات ارضی در دهه ۴۰، تعداد زیادی از روستاییان به علت نداشتن زمین و مشکلات اقتصادی به شهرهای بزرگ مهاجرت کردند.
- ۳۶- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۸)
 ■ شکل مورد سؤال، بیانگر «دهستان» است که کوچک‌ترین واحد تقسیمات کشوری است.
 بررسی سایر گزینه‌ها:
 (۲) مربوط به شهرستان (۳) مربوط به استان (۴) مربوط به بخش
- ۳۷- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۸)
 ■ تقسیمات کشوری در حال حاضر: استان، شهرستان، بخش و دهستان
 ■ تقسیمات کشوری در زمان ساسانیان: سرزمین (ایالت)، خوره (استان)، تسوگ یا تسوج (شهرستان) و رستاک (دهستان)
 ■ به هم پیوستن چند «بخش» در حال حاضر، بیانگر یک شهرستان می‌باشد که در تقسیمات دوره ساسانیان، تسوگ یا تسوج، بیانگر شهرستان می‌باشد.
- ۳۸- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۸)
 قسمت‌های حکومت هخامنشی، در حکومت اشکانیان (نه ساسانیان) ادامه داشت.
 در دوره ساسانیان، کشور به سرزمین (ایالت)، خوره (استان)، تسوگ یا تسوج (شهرستان) و رستاک (دهستان) تقسیم شده بود.
- ۳۹- پاسخ: گزینه ۴ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * جغرافیا ۱ (درس ۸)
 در قانون تقسیمات کشوری سال ۱۳۱۶، ایران به «ده استان» و «۴۱ شهرستان» تقسیم شد (رد گزینه‌های ۱ و ۲) که نام هر استان یک عدد بود (تأیید گزینه ۴) و کوچک‌ترین واحد تقسیمات کشوری نیز «قصبه» بود (رد گزینه ۳).
- ۴۰- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: دشوار * جغرافیا ۱ (درس ۹)
 از دیدگاه دانش جغرافیا، سکونتگاه محلی است از مجموعه مسکن که عوامل طبیعی و انسانی در شکل‌گیری آن نقش دارند.
 ■ «هر شهر و روستا» یک سکونتگاه است، پس تعریف سکونتگاه به خدمات رفاهی و جمعیت مشخص ارتباطی ندارد. (نادرستی گزینه ۲)
- ۴۱- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۹)
 ۴۲- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۹)
 ۴۳- پاسخ: گزینه ۱ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۱۰)
 ۴۴- پاسخ: گزینه ۲ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۱۰)
 ساماندهی فعالیت‌های انسان در مکان، بر اساس توان محیطی می‌تواند از صدمات ناشی از بهره‌گیری انسان از محیط بکاهد و زمینه‌های رسیدن به توسعه پایدار را فراهم سازد.
- ۴۵- پاسخ: گزینه ۳ ▲ مشخصات سؤال: متوسط * جغرافیا ۱ (درس ۱۰)
 عواملی که وضعیت مناسبی را برای پرورش انواع دام در کشور فراهم کرده است:
 ■ گسترده‌گی در عرض جغرافیایی
 ■ تنوع اقلیمی
 ■ تنوع گونه‌های گیاهی